

Говори колкото мъжа си

Шебнем Бурджуоглу

Превод от турски език
Севджан Кендже

ЕГМОНТ

У

Книгата се издава под това лого, запазена марка на Егмонт.

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да е форма.

Оригинално заглавие: *Kocan Kadar Koluş*

Copyright © 2013, Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Всички цитати в началото на главите са от творбата на Сабахаттин Али *Мадоната с коженото палто*.

Превод Севджан Кендже
Редактор Петя Дочева
Коректор Павлина Върбанова

Издава „Егмонт България“ ЕАД
1142 София, ул. „Фритьоф Хансен“ 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Инвестпрес“ АД, София, 2016
Тираж: 1500 бр.
ISBN 978-954-27-1592-4

На Билге и Айдын Бурджуоглу

I

АКО ИМАШ МЪЖ, ЗНАЧИ ТЕ ИМА. АКО НЯМАШ, МОИТЕ СЪБОЛЕЗНОВАНИЯ

Не забелязваш ли щастieto ми, а, серсемино?

- Ауу, тук е излязъл един голям октопод с трите си крака!
Виж, точно там, в ъгла на чашката, виждаш ли?
- Лельо Айсел, какъв октопод с три крака?
- Трима са се наредили един до друг, шушукат зад гърба ти. Тия дни не разказвай нищо на никого.
- От работата ли са тия?
- Със сигурност! Особено едната, най-лукавата. Една такава, руса, с кучешка глава и змийска опашка.
- Митологичен персонаж, казваш?
- Това не знам. Но не се безпокой. Зад теб има един белокоп и белобрад старец.
- Гандалф*?
- Това пък какво е бе, момиче?
- Карай. Е, какво прави тоя мъж зад мен?
- Много хубаво нещо ще стане до две времена. Това е

* Фантастичен герой на Джон Роналд Руел Толкин от романите му за Средната земя. Гандалф означава „магьосник“ или „елф с жезъл“. – Бел. прев.

Шебнем Бурджуоглу

дошъл да каже.

– И защо говори зад гърба ми? Да ми го каже в лицето. Какво е „до две времена“?

– Два дни, две седмици, два месеца...

– Винаги си била много точна, лельо Айсел.

– И много скоро ще ти изпръхне сърцето. Един левент, към 1,80, кестеняв, симпатичен. Костюмиран. По чужбина е учил. С късмета си идва. Кълна се, момче кат' писано яйце. Стафидка. Няма майка, няма сестра.

– Сирак, значи.

– Не казвам това, момиче, казвам, че няма кой да ти мели на главата. Няма да се занимаваш със свекърви и зълви.

– Е, пък можеше да ми хареса зълвата.

– Че кой е умрял да има зълва? Етърва бяга от етърва, зълвата на никого не отърва. Много скоро идва това момче, да знаеш. Паднал е на колене. В ръцете му – ей такъв огромен пръстен. Глей, глей, виждаш ли, ей тука. Майкоoooo, хем пълен кръг*, хем с три камъка излязъл. Аз да ти кажа, краят на тая работа е сватба. И то съвсем скоро. Над главата ти пърхат бели гълъби.

– Ама аз не мисля да се омъжвам. Много добре съм си ергенка.

– Момиче! Не говори като ненормална! Ранно пиле рано пее. Рано омъжена, рано бременее.

– Лельо Айсел, този разговор взе да поема в много гадна посока.

– В името му има буквите А, Б, има и Р...

– Абдуррахман?

– И ключ виждам. Чакай, да погледна и в чинийката.

Пожелай си нещо.

* Диаманти. – Бел. прев.

Гьосори колкото мъжа си

– Пожелах си.

– Ох, ох, ох, много скоро всичко се сбъдва. Над къщата ви е изгряла месечинка. Кой идва в тази къща веднъж седмично?

– Ти идваш, леля Айсел.

– Ама наистина от теб човек няма да стане. Бягай да измиеш чашата. И не я слагай в миялната. На ръка я измий! Ти на всяко нещо отговаряш като кречетало, многознайка такава, друг път ще намериш мъж.

– Преди малко нали каза, че ще намеря?

– Гьонюл, я вземи зъбатата си дъщеря от главата ми, за бога.

С чашата в ръка хващам пътя за кухнята. Като зачислена на щат у нас, леля Айсел идва всяка седмица и всички жени у дома са се съюзили да ме накарат да ми гледа на кафе. Майка, маминка*, двете ми сестри, леля и нейните две дъщери от години ядат главата ми да ми гледа на кафе. Надявам се, че тази престъпна групировка със зли помисли се е успокоила вече. Не се поддават на никакво лечение. Е, гледаха ми – и какво стана? Откъде ще знае леля Айсел какво ще ми се случи?

Маминка запарва чай в кухнята. Отивам на умивалника, до печката, развъртам кранчето и започвам да мия чашката.

– Дъще, кога и аз ще видя щастие то?

– Маминке, откога ми триете сол на главата да ми гледа леля Айсел. Е, гледа ми, ще се омъжа скоро, честито.

– Вместо да се подиграваш, отвори очите си и се огледай наоколо. Иначе няма да си намериш мъж.

– Защо да не си намеря бе, маминке? Да не съм некадърна?

* Става дума за майката на майката, за майката на бащата се употребява *баба*. – Бел. прев.

Шебнем Бурджуоглу

– Не бе, дъще... Ама си недоद्याлана. Много е остър езикът ти. Мъжете не обичат такива жени. Пък и нищо не умеш да правиш. Не можеш да готвиш, даже чай не можеш да запариш.

– Маминке, взе да ме обиждаш, ама така, между другото!

– По двайсет и четири часа в денонощие в ръцете ти все книги. Чети, чети и трите грама акъл, дето ги имаш, и те заминаха. Махни ги вече тия книги. Виж, послушай ме, ако не четеш, ще бъдеш по-щастлива. Стана мома за женене вече. Докато продължаваш да търсиш на крушката опашка, годинките минават.

– И аз станах на 58 години...

– Дъще, на трисет стана. Официално си вече стара мома.

– Как официално?

– Ти слушай какво ти казвам. Бъди по-женствена. Бъди кокетна малко, мила бъди. Като момче обикаляш наоколо с тия джинси и маратонки. Гримирай се малко, сложи си червило поне. В това семейство ти си единствената измирлийка, която не е измирлийка.

– Маминке, я не ми отваряй устата сега. Сякаш вие сте прокопсали.

– Не ставай нагла, не ме ядосвай. Слушай какво ти казвам. Преди да умра, поне едната от вас искам да видя, че си е свила гнездо. Остави така огъня да гори по малко. Нареди и чашите в подноса. И не пълни догоре чая, разливаш го всеки път. Аз влизам вътре.

Да ми видела гнездото, преди да умре... Скоро на небето ще се появи нова звезда на име Чапут, конкурент на Слънцето и Луната. И нея виж, преди да умреш!

Гьосори колкото мъжа си

Парата почва да свисти през клюновидния чучур на чайника и аз започвам да наливам чая в тънкостенните чаши и да ги подреждам на подноса. И какво толкова, ето че го запарих. Минавам в скромния хол на скромния ни дом и започвам да сервирам чая. След церемонията по предаването и приемането на тънкостенните чаши минавам към гарнитурата, която от години е предала богу дух и с която майка ми, кой знае защо, не може да се раздели, и чиято дамска, аз да кажа десет, вие кажете петнайсет пъти, вече е сменяна и в момента изживява своя тъмнозелен кадифен период, и сядам на единичното кресло, изправена като сопа.

Отсреща, на тройката, сестрите ми Джерен и Тууче, братовчедките Мерве и Алара, седнали в строй „сгъстис“, се усмихват мръснишки и ме гледат. Нали крепостта на плеве-ла на семейството, т.е. аз, с години бидейки против да ми гледат на кафе, е превзета, сега ми гледат сеира и се кефят.

До тях, на единичното кресло, е леля Айсел. С чорапите, три тона по-тъмни от собствения ѝ тен, и с червените си чехли „Джейо“, стилът ѝ е готов да проговори. Леля Айсел има и мустачки, но в момента наистина не искам да зачеквам тая тема.

На другото канапе, от чийто вид на човек му идва да попита: „Щом сте покрили холната гарнитура с това зелено кадифе, от какъв зор избрахте за двойката тоя розово-морав десен на цветя?“, седят майка ми Гьонюл и маминка Пейкер и свили начервисаните си устни, са вперили поглед в мен.

През ума на всички минава една и съща мисъл: *Ще може ли да се омъжи това момиче?* Каквото и да направя, не мога да променя дневния ред. Да кажем, че съм някоя, дете умира да се омъжи, разбирам. Но на мен даже през ум не ми минава такава идея. Ама нали в кръвта си имаме

измирлийство, непременно трябва да се свие гнездо един ден. Свиваме гнездото, ядем трева всяка вечер, казваме на бретона *стрижка*, на слънчогледа – *семки*, а на белината – *хорак*. Това е идеалната картинка.

Тъй като навремето в Измир нещата са тръгнали с краката нагоре, сме се преместили в Истанбул. Но елате ни вижте: вкъщи все още се говори за Истанбул като за най-неприятния град, а за Измир – като за най-хубавия на света (защото сме обходили семейно всички големи градове на света, нали?), за повърхностните истанбулчани и за топлите, сърдечни измирлии.

За голямо съжаление, „манията за омъжване“, която тресе турските жени, сякаш е закодирана по рождение в ДНК-то им, а при нас се изживява още по-концентрирано. На хората като генетичен материал им се предават сините очи, в нашето семейство – тази мания. Пословицата „Да имаш мъж колкото муха, значи да имаш светлина колкото планина“ принадлежи на маминка Пейкер, т.е. тя лично я е измислила. Значи, ако имаш мъж, те има, ако нямаш – моите съболезновения. Говори колкото мъжа си, дъщеее!!!

Особено, ако си вече на трийсет и все още не си се омъжила, просто няма смисъл да живееш на тоя свят.

Не мога ли да съм доволна от ергенското си положение? Може би пък наистина обичам самотата? Да не би да живея само за да си намеря някой добър късмет?

Ето идеалната картинка, която се очаква от мен: докато следвам, се съсредоточавам върху някого от инженерните специалности, за предпочитане някой стипендиант с обещаващо бъдеще. Тъй като от красивите момичета и представителните младежи в университета, така или иначе, нищо няма да излезе, докато стипендиантът става направо шеф някъде

Гьвсори колкото мъжа си

из върховете, нали? Като свърши следването, отивам някъде да работя, за да си намеря мъж. Всичките спечелени пари влагам уж за себе си, но всъщност в мъжа, който го няма още. За да го намеря, се гримирам, всеки ден ходя на фризьор, на готварски курсове и за да бара ръчичката му здраво и стегнато дупе, спортувам като луда.

Хайде, да речем, мъжа го намерих. Следва да се намъкна в тясната булчинска рокля, в която дъх не мога да си поема и която дръпвам като бяла завеса над цялото си минало, и се превръщам в бяла принцеса. След сватбата отиваме на меден месец на някой екзотичен остров, откъдето качвам във фейса, туйтъра и инстаграма доволно количество снимки на екзотични острови, на ананасови коктейли и на краката си, изтегнати на някой шезлонг на плажа. Разбира се, че целта на тези снимки е да бъдат видени от всички омъжени и неомъжени приятелки, старите ми гаджета, гаджетата на старите ми гаджета и от **всички** ония мъже, които съм харесвала, но които не са ми обърнали внимание. Ако няма да им го навирам в очите, защо да се омъжвам, нали така?

После, за да запазя свеж интереса на мъжа ми към мен, го посрещам на вратата, когато се прибира от работа, един ден като медицинска сестра, на другия – като секси зайче. И тъй като съм си намерила много богат съпруг, се храня само с авокадо и преди, по време и след бременността внимавам за килограмите и външния си вид.

Ааа, я стига, моля те!

Мозъкът не е хоби, а орган. Да не би да няма какво друго да искам, за какво друго да мечтая в този огромен и пълен с възможности, изненади и чувства свят? Не знам дали забелязахте, но в този сценарий единствената ни допирна точка с човека, с когото се оженихме, беше, че се ожених-

ме в един и същи ден.

Всъщност кога се прави първата копка на тази мания за омъжване? За да се разбере това, трябва да се слезе по-надълбоко, в миналото на турското момиче.

Истината е, че двата момента – този, в който се маха памперсът от дупето на едно момиченце и то почне да сяда на гърнето, и този, в който всички роднински жени наоколо започнат да му пожелават добър късмет, си съвпадат. Колкото повече расте и се развива турското момиче, толкова повече пожеланията на околните за добър брак се развиват. Например дават му в ръцете цветните моливи и докато то си мисли „рисувам сърце и го оцветявам“, всъщност неусетно е почнало да празнува първия си Хъдърелез*. Да не забравяме, че нещата, които непрекъснато се повтарят, развиват у човека тайно пристрастяване. Минават години и ето – в един майски ден в главата на нашето момиче започва да бипка неразбираем алармен сигнал. Това е алармата на Хъдърелез. И изведнъж момичето започва като лудо да реже снимки на булки и младоженци от сватбените каталози. И в момента, в който хвърля една от тях в морето, една сълза се стича по бузата му.

Ако не успее да се омъжи, отива на „Тели баба“**, ако не хване и там – на „Св. Йорги“***, а ако си безнадежден случай, те водят на „Еюп Султан“****. Като видят, че пак не мръдваш, значи някой ти е направил магия. Докато се омъжиш, в

* Пролетен празник в мюсюлманските общности; съвпада с Гергьовден. Част от празника е „ваденето на момински нишани“, подобно на българския обичай Еньова буля. – Бел. прев.

** Гробница тюрбе на неизвестен мюсюлмански светец, намиращ се на Румеликавак в Истанбул, където хората връзват разноцветни нишки по клоните на дървото над гробницата, за да им се изпълнят желанията, в случая брак. – Бел. прев.

*** Православна църква в Истанбул. – Бел. прев.

**** Комплекс джамии и гробници в истанбулския квартал Еюп. – Бел. прев.

Гьосори колкото мъжа си

ушите ти дудне вой с неизвестен източник. Колкото и да си мислиш, че може да е остро възпаление на средното ухо, твърде късно разбираш, че всъщност е: „Ето, дъще, ето. Ако искаш, Господ дава“.

Е, след толкова години даване на газ какво да стори турското девойче, освен да намести в ъгъла на мозъка си идеала за брак?

Майката и на най-модерната турска девойка би искала един ден да види благоденствието на дъщеря си. Лично аз не познавам турска майка, която ще каже на дъщеря си: „Дъще, може и да не се омъжваш. Ако искаш деца, може да си осиновиш някое или да се възползваш от банката за сперма“. Освен това има и група хора, наречени маминка и баба, които постоянно повтарят, че не искат да склопят очи, преди да видят, че си се омъжила, и които с умението си да се разплачат при всякакви обстоятелства са готови за „Оскар“.

Трудно е, приятелю, трудно...*

Познавам момиче, което започна работа само защото мъжът ѝ обича работещи жени. Познавам и други, мургави като катран, станали блондинки, защото човекът така иска; други, татуирали имената на мъжете си тук и там по телата си; момичета, които, като започнат да излизат с един, надявайки се, че някога може и да се омъжат за него, се отказват от приятелите си и останалия свят...

Има и по-големи мании: една приятелка на сестра ми Тууче щеше да се омъжва за богато момче. Момчето си харесало много скъпа булчинска рокля. Момчето казало: „Рокля да искаш, бейби, веднага купувай“. Не знам защо все най-скъпата рокля се харесва. Както и да е... Сватбата свър-

* Думи от турска песен. – Бел. прев.

ши, Тууче ми показва снимки. Гледам роклята на момичето – отпред къса, отзад бухнала, някакъв кошмар. Момичето стои в роклята като пълнена чушка. „Това ли е скъпата рокля?“, питам аз. „Не, тя не си купи оная рокля. Купи я от еди-кой си бутик в махалата“, отговори Тууче. „И защо от еди-кой си бутик?“, питам. Защо било, знаете ли? Момичето дословно казало така: „Не искам, харчейки отсега, да оставям впечатление, че съм прахосница. Мъжът ми трябва да каже за мен: *Моята жена знае, че може да купи най-скъпото, но се задоволява с малко. И без това после ще си го изкарам двойно*“.

Представяте ли си?! Това е последната инстанция преди психиатричния диспансер.

Защо всеки, който има що-годе кариера, прав и здрав турски мъж на около трийсет си мисли, че е потенциален съпруг за жените? Защо тия мъже ходят с навирени до небето носове? Защо не сме ние тези, които избират, решават и действат, а чакаме като новоизлюпени мъничета момента, когато мъжете ще поискат да се оженят за нас? Защото женитбата е вече закодирана в главата, ето защо. Момичето просто не може да се съсредоточи върху това какво наистина очаква от живота! Всъщност пак жените са тези, които вдигат толкова самочувствието на мъжете. Чакайте бе, кажете едно „Оооп, стой!“, приятели! Придайте си тежест. Не им се навирайте толкова в устите. Докато вие ходите на курсове на тема „Живот за ангели“, „Контакти с вселената“ и прочие, четете книги и се развивате, мъжете все още са в неандерталския период. Опитайте се да отворите тия чакри.

Нашите също се опитват да ме отворят на тема женитба. Откакто станах на трийсет, в семейството цари извънредно положение.

Но не на мен тия.

Гьсори колкото мъжа си

За мен по-важно от брака е да мога да създам здрава връзка. Като казвам „здрава“, нямам предвид да ме взима от нас с линейка, да ходим с медицински чехли и да пием от сутрин до вечер шишета с йод. За мен е по-важно мъжът да е умен, а не богат, да е красив и известен. Накратко, търся някого, с когото ще се държа каквато съм. Защото при връзките най-важното нещо е яснотата и прозрачността на отношенията.

Криво да седим, право да говорим. Аз не съм, как да се изразя, момиче, което, като го видят, и казват: „Въх, майка му стара!“ Всяка от сестрите ми – Тууче и Джерен, пу, да не им е уроки – е една русокоса бомба. Мама също е много хубава. Открито да си кажа, ако тръгнем с маминка по улицата, не мене, а нея ще гледат повече. Всяка от тези жени не пропуска нито маникюра, нито педикюра, нито фризьора. А пък аз даже червило не слагам. С кестенявата си коса и с моите 1,60 почти нямам шанс до тях. Щом даже родната ми маминка ми казва, че съм недодялана, какво повече да говорим?

А, без малко да забравя още две легендарни личности, членове на нашето семейство: сестрите на маминка – Юресин и Тюресин. Не се майтапя, това са истинските им имена. Къща ли ти дариха, за да си кръстиш така децата бе, човек? Язык!... Както и да е. Тъй като майката на маминка, Небахат, не е определила като подходящ нито един от кандидатите на двете близначки, Юресин и Тюресин са останали стари моми. Сега двете едновременно ги гони амнезията. Пришихме картончета с имената и адреса им на сутиените и сега обикалят улиците ръка за ръка.

При все че са толкова луди на тема „добра партия“, не може да се каже, че на нашите им е провървяло особено в

брака. Маминка Пейкер се влюбила в обикалящия без пет пари в джоба дядо Мюджахит. Той почина миналата година. Майка ми пък си харесала татко, който водел дела за железопътни произшествия и се заинатила да се омъжи за него. След девет месеца съм се родила аз. Какво са казали хората? Любовта започва с думи, с устни се подтиква, след девет месеца започва „тате“ да подвиква. И наистина, първата дума, която съм казала, била „тате“.

Лея Нур избягала с един малко чалнат в главата художник. Бракът им продължил пет години. Един ден лея разбрала, че ѝ изневерява. Голям зор видя, докато успее да се разведе. Има две дъщери – братовчедките ми Алара, на 21 години, и Мерве, на 23. Мерве се подмокреше до 13-ата си година. Затова ѝ казваме Пикла. Говори като бебе и ходи с еднакви на цвят шнолички, пуловери, чорапи, обувки и чанти. На 23 години стана, един грам напредък в интелекта няма. Но даже и тя ще се омъжи преди мен, да не кажете после, че не съм споменала. Толкова съм далече от тази институция, значи.

Всички живеем в един блок. Ние на четвъртия етаж, срещу нас – лея Нур, под нас – великолепните близначки Юресин и Тюресин, и маминка на партера. Улица „Кошмар“, блок „Буря“ № 13. На това се казва адрес...

Между другото, мисля, че от въпроса „Чедо, къде е баща ти?“ и съответно моя отговор „Подготвя в кухнята график на телевизионните сапунки за майкини“ ще разберете значението на мъжкия елемент в нашето семейство. В него цари двойно препечен матриархат.

Много говоря. Единствената причина за това е, че много чета и много мисля. Възможно ли е човек ей така, от раз, да намери най-подходящата за себе си професия? Какво

Гьосори колкото мъжа си

щастие, аз намерих. Ловец на книги съм. Професионално, казвам; издател на книги съм. Намирам по нюх книгите, които ще се продават най-добре, и ги преследвам, докато им изнема правата за издаване. Вместо да се разправям с хората, се разправям с книги – колко хубаво! Ако питате маминка, по-добре е да съм стюардеса, защото мъжете харесват стюардесите...

Настолната ми книга е *Магоната с коженото палто* на Сабахаттин Али. Разказва за любовта между една жена и един мъж. В главните роли са Раиф бей и Мария Пудер. Това, което най-много ми въздейства в нея, е откровеното и естествено описание на любовта. Как да го кажа, тази история е като вода, като съвършена картина... Искате ли се и ти да обичаш с такава неподправена, дълбока и чиста любов.

Според някои Мария Пудер е истинската любов на Сабахаттин Али в живота. Разбира се, не знаем дали е вярно. Но при всички случаи, ако Сабахаттин Али не беше изпитал любовта така дълбоко, не би могъл да напише тази книга. Самият той е моят идол и въображаемият ми събеседник. Ще кажете: „Шизофреничка ли си, та с умрели си говориш?“. Психическото ми здраве, слава богу, е в много добро състояние, но като разбрах, че няма да намеря някой, който да отговаря на изискванията ми, реших да се приютя при Сабахаттин Али. Щом хората могат да отдадат себе си срещу пари и статут, това, че беседвам със Сабахаттин Али, не би трябвало да е нещо много шантаво.

Всеки ден, независимо дали беседвам с него, или не, диалозите от книгата се въртят непрекъснато в главата ми. Непременно намирам някой цитат от *Магоната с коженото палто*, който точно да пасва на нещото, дете ми се случва. Тази книга крепи надеждата ми, че може и аз да изживея

Шебнем Бурджуоглу

някай ден истинската любов. Добре че в книгите поне описват истинската любов, иначе е почти невъзможно да го постигнеш в живота...

Още не съм ви казала името си.

Винаги съм си мислила, че макар и други да го слагат, с течение на времето значението на името се въплътява в характера на човека. Струва ми се, че който не се е помирил с името си, не може да се помири и с живота. Моето име значи „магия“. Не го разбирам в смисъл на вълшебство, а именно на магия, чрез която ще порасна. Май имам нужда да порасна още малко.

Здравейте, аз съм Ефсун.